

KONSERVATUVAR ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK DİNLEME YAKLAŞIMLARI

Conservatory Student's Approaches to Music Listening

DOI NO: 10.36442/AMADER.2024.113

Sonat COŞKUNER¹

Geliş Tarihi: 08.10.2024

Kabul Tarihi: 02.12.2024

Özet

Müzik, insanların duygusal, bilişsel ve davranışsal deneyimlerini derinlemesine etkileyen güçlü bir uyaran kaynağıdır. Bilimsel araştırmalar, müziğin beyin aktivitesi, duygusal durumlar, dikkat ve motivasyon gibi bir dizi psikolojik süreci nasıl etkilediğini ortaya koymaktadır. Güçlü bir iletişim aracı olarak müzik dinlemenin çeşitli türleri bulunmaktadır. Bu türler içerisinde olan aktif dinleme, dinleyicinin sürecin içinde olduğu ve dinlediği müziğe daha eleştirel yaklaştığı bir türdür. Müzik dinleme, müzik eğitiminin destekleyici unsurların birisi olup, öğrencilerin gelişimleri için önemli bir yer tutmaktadır. Bu araştırmada müzik dinlemenin önemi ve konservatuvar öğrencilerinin müzik dinleme yaklaşımlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuarı Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Müzik Bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Betimsel ve nicel bir çalışma olan araştırmada veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada öğrencilerin en beğendikleri müzik türünün Klasik Batı Müziği, en beğenmedikleri müzik türünün ise Rap müzik olduğu görülmüştür. Ayrıca, öğrencilerin müzik dinlemek için özel zaman ayırdıkları, müziği Youtube ve Spotify platformlarından dinledikleri, müziği her gün dinledikleri, müzik dinlemeye 60-120 dakika ayırdıkları, seçimlerinde eser odaklı müzik dinledikleri, müzik dinlemeden önce ne dinleyeceklerini planladıkları, yeni duydukları bir bestecinin ve yorumcunun farklı eser ve yorumlarını merak ettikleri, çaldıkları eserin farklı yorumlarını dinledikleri ve aralarında kıyaslama yaptıkları, bir müzik eserini dinlerken biçim ve müzikal unsurlara dikkat ettikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Dinleme, Müzik, Dinleme Türleri, Aktif Dinleme.

Abstract

Music is a powerful source of stimuli that profoundly affects people's emotional, cognitive and behavioral experiences. Scientific research reveals how music affects a range of psychological processes such as brain activity, emotional states, attention and motivation. There are various types of listening to music as a powerful communication tool. Among these types, active listening is a type in which the listener is involved in the process and approaches the music more

¹Doç.Dr., Akdeniz Üniversitesi, Antalya Devlet Konservatuarı, Müzik Bölümü, Antalya, Türkiye, coskunersonat@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-3252-7803

critically. Music listening is one of the supporting elements of music education and has an important place for the development of students. In this study, it was aimed to determine the importance of music listening and music listening approaches of conservatory students. The study group of the research consisted of Akdeniz University Antalya State Conservatory of Music and Performing Arts High School Music Department students. In the research, which is a descriptive and quantitative study, data were obtained through a questionnaire. In the study, it was seen that the most favorite music genre of the students was Classical Western Music and the least favorite music genre was Rap Music. In addition, it was also found that the students allocate special time for listening to music, listen to music on Youtube and Spotify platforms, listen to music every day, spend 60-120 minutes listening to music, listen to music with a focus on works in their choices, plan what they will listen to before listening to music, and are curious about different works and interpretations of a composer and interpreter they have just heard. It has been concluded that they are curious about the works and their interpretations, they listen to different interpretations of the work they play and make comparisons between them, and they pay attention to the form and musical elements while listening to a musical work.

Anahtar Kelimeler: *Listening to Music, Music, Listening Types, Active Listening.*

GİRİŞ

Besteci-yorumcu-dinleyici üçgeninde önemli bir yeri olan dinleyicinin rolü besteci ve yorumcuya göre daha farklı bir noktadadır. Bestecilik ve yorumculuk bir eğitime ve kendi içerisinde bir sistematığa sahiptir. Yüzyıllar boyunca sözlü ve sözsüz müziklerin bestelenmesinde form, üslup, armoni gibi birçok konu bestecilerin kaygıları olurken; ses temizliği, yorum ve ifade gibi konular ise yorumcuların üzerinde durdukları noktalar olmuştur. Bu noktada müziksel iletişimin önemli halkasından biri olan dinleyicinin kendisine sunulan sanat eserini alımlamadaki niteliği çok önemlidir. Öyle ki; derin bir bilgi birikimi ve uzunca saatler/günler sonunda yazılmış- veya seslendirilmiş eserin değerlendirmesi dinleyici tarafından kısa bir sürede yapılmaktadır. Dinleyicinin niteliğine, hazırbulunuşluğuna göre eser beğeni görecektir ve daha fazla dinleyiciye ulaşacak ya da beğenilmeyecek ve şansını kaybedecektir. Bu noktada dinleyicinin de besteci veya yorumcu kadar müzik türüne ve süreçlere hâkim olması eserin değerini görmesi adına önem teşkil etmektedir.

Özdemir ve Can (2019: 370) dinlemenin ilk adımının duyuma ve işitme becerisiyle başladığını ve aralarındaki farkın anlamak olduğu ifade etmişlerdir. Buna göre, anlama durumunun oluşabilmesi amacıyla farklı zihinsel ve düşünsel eylemlerle dinlenen şeyin dinleyici tarafından aktif

olarak dinlenmesi, algılanması, çözümlenmesi, değerlendirilmesi ve bunlar için ilgi, dikkat ve çabanın olması gerektiği belirtilmiştir.

Her ne kadar müzik dinlemenin çeşitleri olsa da genel olarak aktif ve pasif olarak değerlendirmek mümkündür. Özdemir ve Can (2019: 371) pasif dinlemede müziğin bir önceliği olmadığı ve kişinin ilgilendiği diğer eylemlerin yanında bir fon oluşturduğunu, aktif dinlemede ise durumun tam tersi olup aslolanın müzik olduğunu ve her bir müzik dinleme türünün birbirinden bağımsız olamayacağını vurgulamıştır.

Müzik dinlemek müzik eğitiminin de önemli bir parçasıdır. Bir çalgıya saatlerce çalışmanın yanı sıra konser izlemek/dinlemek, müzik dinlemek, kısacası yaptığı işi görüntü ve ses ile desteklemek de çalgıda gelişimin önemli parçalarını oluştururlar. Bu sebeple özellikle müzik eğitimi alan öğrencilerin aktif müzik dinlemeleri başarı için önemli bir unsurdur.

Mamluk aktif dinlemeyi sesleri, müzik yapılarını, armonileri ve sesler arasındaki ilişkileri ayırt ederek, karmaşık fikirleri düşünmeye benzetmiştir. Martinez ise aktif dinleme becerisinin gelişmesi gerekliliğini ise “müzik dinlemenin sadece eğlence amaçlı değil, daha önemlisi, müzik kavramlarının incelenmesi ve eleştirel analizi için gereklidir ve bu hedefe ulaşmak için aktif dinleme becerisini geliştirmek çok önemlidir (Mamluk ve Martinez’den akt. Özdemir ve Can, 2019: 371).

Bireyin kendisi, aile ve çevre, bireyin ilk müzik dinleme alışkanlıklarını belirleyen unsurlardır. Ulutürk (2008: 12), bireyin müzik zevkinin şekillendiği ilk aşamayı ev ve aile yaşantısı olarak ifade etmektedir. Çocuk doğduğu ortama uyum sağlayarak, müzik zevkini oluşturmaya başlar. Takriben 8-10 yaşlarına kadar ebeveynler çocukların örnek aldığı kişilerdir. Ulutürk, çocukların müzik tercihlerinde ebeveynlerine göre yönlendiklerini belirtmiştir. Daha sonra arkadaş çevresi çocuğun zevklerinin belirlenmesinde etkili olur. Behne (1997: 346) ebeveynler, yaşlılar ve bireyin kendisi şeklinde sıralanan bu üç baskın faktöre ek olarak, daha ilk çocukluk döneminden itibaren karşılaşılan medyalarda sunulan müzik türlerinin, bu üç unsurun oluşturduğu müzik tercihlerindeki etkiyi azaltabileceğini, modifiye edebileceğini ve güçlendirebileceğini belirtmiştir.

Dinleme becerisinin gelişimi, müzik eğitiminin ayrılmaz bir parçasıdır çünkü müziği anlama ve takdir etme sürecinde temel bir rol oynar. Öğrencilerin dinleme alışkanlıkları, tercihleri ve yaklaşımları, müzikal kimliklerini oluştururken, kültürel birikimleri ve müzikal anlayışları üzerinde derin etkilere sahiptir. Müzik eğitimi, öğrencilerin bu

beceriye geliştirmelerine yardımcı olarak, algıları, formları, tarihleri ve çeşitli tarzları daha iyi anlamalarını ve değerlendirmelerini sağlar. Dolayısıyla, dinleme becerisi, müzik eğitiminde temel bir öneme sahiptir, çünkü müziği sadece duymakla kalmayıp, onu anlamak ve hissetmekle de ilgilidir. Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinlemelerinin gerekliliğini Albert Lavignac (1939: 57-58) şöyle ifade etmiştir: “Talebeye büyük virtozlar dinletmek, kabil olursa bu virtozları yakından göstermek, veyahut kendi sazını iyi alan başka artistleri dinletmek fırsatlarını kaçırmamak lazımdır. Bu hal çocuğun zihninde bir ufuk açar, ona ihtiras verir ve çalışmaya teşvik eder. Hatta ocuk derslerinde biraz terakki etmişse dinleyeceği moroslardan bazılarını evvelden ezberletmek veyahut okutmak bile kabildir. Bu suretle bu morosların güçlük dereceleri hakkında çocuğun bir fikri olabileceği için artistlerin kabiliyetini daha iyi takrir eder. Bu şartlar altında elde edilmesi matlup olan netice talebenin dikkati, çok ehemmiyetli olmasına rağmen, yalnız teknik üzerine değil, üslup üzerine, musiki cmlerinin anlaşılmasına ve musikinin iyi ifade edilmesine müteveccih olmasıdır”.

Bu araştırma, yukarıda bahsi geçen konular kapsamında ve konservatuvar ğrencilerinin müzik dinleme tercihlerini tespit etme ve bu müzikleri dinlerken hangi kriterleri ön planda tuttukları problemine odaklanmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve nemi

Bu araştırmada konservatuvarda eğitim gören müzik bölümü ğrencilerinin müzik dinleme tercihlerinin tespit edilmesi ve eğitimin bir parçası olarak verimliliğinin ve destekleyiciliğinin artırılması amaçlanmıştır. Araştırma, aktif müzik dinlemenin öneminin vurgulanması, öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarının tespit edilerek eksik kalan veya güçlendirilmesi gereken noktaların belirlenmesi bakımından önemlidir.

Araştırmada şu alt problemlere cevap aranacaktır:

Alt Problemler

1. Konservatuvar ğrencilerinin müzik türlerini beğenme durumları nedir?
2. Konservatuvar ğrencilerinin müzik dinleme tercihleri nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma konservatuvar öğrencilerinin müzik dinleme tercihlerinin tespit edilmesine yönelik betimsel ve nicel bir araştırmadır. Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır” (Karasar, 2008: 77).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuvarı Müzik ve Sahne Sanatları Lisesinde eğitim gören ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 20 öğrenci oluşturmaktadır.

Çalışma Grubuna Ait Demografik Özellikler

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kız	9	45
Erkek	11	55
Toplam	20	100

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı tablo 1’de görülmektedir. Tabloya göre çalışma grubundaki öğrencilerin 9’u (%45) kız, 11’i (%55) erkektir.

Tablo 2. Öğrencilerin Sınıflarına Göre Dağılımı

Sınıf	f	%
9. sınıf	3	15
10. sınıf	5	25
11. sınıf	7	35
12. sınıf	5	25
Toplam	20	100

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin sınıflarına göre dağılımı tablo 2’de görülmektedir. Verilere göre çalışma grubundaki öğrencilerin 3’ü (%15) 9. sınıf, 5’i (%25) 10. sınıf, 7’si (%35) 11. sınıf ve 5’i (%25) 12. sınıf öğrencisidir.

Tablo 3. Öğrencilerin Sanat Dallarına Göre Dağılımı

Sanat Dalı	f	%
Keman	1	5
Viyola	2	10
Viyolonsel	3	15
Kontrabas	1	5
Flüt	2	10
Trombon	3	15
Obua	2	10
Piyano	3	15
Gitar	3	15
Toplam	20	100

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin sanat dallarına göre dağılımı tablo 3'te görülmektedir. Verilere göre çalışma grubundaki öğrencilerin 1'i (%5) keman, 1'i (%5) kontrbas, 2'si (%10) viyola, 2'si (%10) flüt, 2'si (%10) obua, 3'ü (%15) viyolonsel, 3'ü (%15) trombon, 3'ü (%15) piyano sanat dalında eğitim almaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan soru formu yoluyla toplanmıştır. Soru formunun hazırlanma sürecinde kaynak taraması yapılmış ve hazırlanan 20 soru uzman görüşüne sunulmuştur. 2 eğitimci tarafından değerlendirilen 20 soru 17'ye düşürülerek kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan sorularının 4'ü açık uçlu, 13'ü ise kapalı uçlu sorulardır. Açık uçlu soruların hazırlanmasındaki gaye, öğrencilerin verecekleri cevabın daha derinlemesine bilgiler olmasıdır. Kapalı uçlu hazırlanan sorular ise öğrencilerin bir konu üzerindeki tutumları belirleme amacıyla hazırlanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplamak için kullanılan anket Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuvarı Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Müzik Bölümü'nde eğitim alan öğrencilere uygulanmış ve 20 öğrenci ankete katılmıştır. Araştırmada elde edilen nicel veriler frekans ve yüzde değerleri ile bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Araştırmanın Etik İzinleri

Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu 14.012.2023 tarihli ve 543 sayılı kararına göre etik kurul onayı alınmıştır. Öğrenciler çalışmaya gönüllü olarak katılmışlardır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, elde edilen veriler ışığında yapılan analiz sonucunda ulaşılan bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Konservatuvar öğrencilerinin müzik türlerini beğenme durumları nedir? Alt problemine ilişkin bulgular tablo 4 ve 5'te verilmiştir.

Tablo 4. Konservatuvar Öğrencilerinin En Beğendiği Müzik Türüne Ait Bulgular

Beğendikleri müzik türü	f	%
Pop Müzik	2	10
Klasik Batı Müziği	10	50
Rock Müzik	2	10
Elektronik Müzik	1	5
İndie	1	5
RnB	1	5
Etnik	1	5
K-Pop	1	5
Jazz	1	5
Toplam	20	100

Konservatuvar öğrencilerin en beğendikleri müzik türüne ilişkin bulgular tablo 4'te görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türünün %50'lik bir oranda, eğitimini de aldıkları Klasik Batı Müziği olduğu görülmektedir. Bu müzik türünü %10'luk oranda pop ve Rock müzik takip ederken, elektronik müzik, İndie, R&B, etnik, K-pop ve Jazz türlerinin öğrenciler tarafından en az dinlenen müzik türleri olduğu (%5) görülmektedir.

Tablo 5. Konservatuvar Öğrencilerinin En Beğenmediği Müzik Türüne Ait Bulgular

Beğenmedikleri müzik türü	f	%
Pop Müzik	1	5
Türk müziği	3	15
Heavy Metal	5	25
Rap	7	35
Arabesk	4	20
Toplam	20	100

Çalışma grubundaki konservatuvar öğrencilerinin en beğenmedikleri müzik türüne ilişkin bulgular tablo 5’te görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %35’lik oranda Rap, %25’lik oranla Heavy metal, %20’lik oranla arabesk, %15’lik oranla Türk Müziği ve %5’lik oranla Pop müziği beğenmedikleri ortaya çıkmıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Konservatuvar öğrencilerin müzik dinleme yaklaşımları nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgular tablo 6- 17’de verilmiştir.

Tablo 6. Müziği Nasıl Dinlersiniz? Sorusuna Yönelik Bulgular

Müzik dinleme platformları	f	%
Spotify	7	35
Youtube	8	40
MP3 çalar	1	5
Plak	2	10
Apple müzik	1	5
Diğer	1	5
Toplam	20	100

Konservatuvar öğrencilerinin “Müziği nasıl dinlersiniz?” sorusuna yönelik bulgular tablo 6’da görülmektedir. Çalışma grubunda yer alan konservatuvar öğrencilerin %40’ı Youtube platformu, %35’i Spotify platformu, %10’u plak aracılığıyla, %5’i Mp3 çalar, %5’i Apple müzik üzerinden müzik dinlerken %5’i ise diğer cevabını vermişlerdir. Öğrencilerin %80 gibi büyük bir kısmının dijital platformlar üzerinden müzik dinlediği göze çarpmaktadır.

Tablo 7. Bir Müziği İnternet Ortamında Dinlerken Seçiminizi Hangi Kritere Göre Yaparsınız? Sorusuna Yönelik Bulgular

Müzik dinleme tercihi	f	%
Yorumcu	4	20
Besteci	3	15
Eser	5	25
İlk çıkan kayıtlar	1	5
Son çıkan kayıtlar	1	5
Kayıt kalitesi	3	15
Öneri	2	10
Diğer	1	5
Toplam	20	100

Konservatuvar öğrencilerinin “Bir müziği internet ortamında dinlerken seçiminizi hangi kritere göre yaparsınız?” sorusuna yönelik elde edilen bulgular tablo 7’de verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin %25’i eser, %20’si yorumcu, %30’u besteci, %30’u kayıt kalitesi, %10’u öneri, %5’i ilk çıkan kayıt, %5’i son çıkan kayıt ve %5’i ise diğer kriterleri öne çıkartarak müzik dinlediklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 8. Müzik Dinlemek İçin Özel Bir Zaman Ayırır Mısınız? Sorusuna Yönelik Bulgular

Müzik dinlemeye zaman ayırmak	f	%
Evet	15	75
Hayır	5	25
Toplam	20	100

Konservatuvar öğrencilerinin “Müzik dinlemek için özel bir zaman ayırır mısınız?” sorusuna yönelik vermiş oldukları cevaplar tablo 8’de görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %75’i evet, %25’i ise hayır cevabını vermişlerdir. Bu verilere göre öğrencilerin büyük bir kısmının müzik dinlemeye zaman ayırdıklarını söyleyebiliriz. Ancak, azımsanmayacak bir kısmının da müzik dinlemeye vakit ayırmadığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Tablo 9. Ne Sıklıkla Müzik Dinlersiniz? Sorusuna Yönelik Bulgular

Müzik dinleme sıklığı	f	%
Haftada 1-2 gün	1	5
Haftada 3-4 gün	1	5
Haftada 5-6 gün	2	10
Her gün	16	80
Toplam	20	100

Konservatuvar öğrencilerinin “Ne sıklıkla müzik dinlersiniz?” sorusuna yönelik vermiş oldukları cevaplar tablo 9’da görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %80 gibi büyük bir çoğunluğu her gün müzik dinlerken, %10’u haftada 5-6 gün, %5’i haftada 3-4 gün ve %5’i ise haftada 1-2 gün müzik dinlediklerini belirtmişlerdir. Bu noktada öğrencilerin hemen her gün müzik dinlediklerini söylemek doğru olacaktır.

Tablo 10. Müzik Dinlerken Ne Kadar Zaman Geçirirsiniz? Sorusuna Yönelik Bulgular

Müzik dinleme süresi	f	%
0-30 dk	1	5
30 dk-60 dk	8	40
60 dk- 120 dk	6	30
120 dk fazla	5	25
Toplam	20	100

Konservatuvar öğrencilerinin “Müzik dinlerken ne kadar zaman geçirirsiniz?” sorusuna yönelik vermiş oldukları cevaplar tablo 10’da görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %40’ı 30-60 dakika, %30’u 60-120 dakika, %25’i 120 dakikadan fazla ve %5’i ise 0-30 dakika müzik dinlediğini belirtmiştir. Öğrencilerin müzik dinlemeye yeteri kadar zaman ayırdıkları söylenebilir.

Tablo 11. Müzik Dinlemeden Önce Ne Dinleyeceğinizi Planlar Mısınız? Sorusuna Yönelik Bulgular

Müzik dinlemeyi planlamak	f	%
Evet	13	65
Hayır	7	35
Toplam	20	100

Konservatuvar öğrencilerinin “Müzik dinlemeden önce ne dinleyeceğinizi planlar mısınız?” sorusuna yönelik vermiş oldukları cevaplar tablo 11’de görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre

öğrencilerin %65'i ne dinleyeceğini önceden planlarken, %35'i planlamıyor.

Tablo 12. Yeni Duyduğunuz Bir Bestecinin Farklı Eserlerini De Dinler Misiniz? Sorusuna Yönelik Bulgular

Farklı eserleri dinlemek	f	%
Evet	17	85
Hayır	3	15
Toplam	20	100

Konservatuvar öğrencilerinin “Yeni duyduğunuz bir bestecinin farklı eserlerini de dinler misiniz?” sorusuna yönelik vermiş oldukları cevaplar tablo 12’de görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %85 gibi büyük bir kısmı yeni duyduğu bir bestecinin farklı eserlerini dinlerken, %15’lik kısmı ise farklı eserleri dinlemeyi tercih etmiyor. Bu noktada öğrencilerin yeni duydukları bestecileri merak edip tanımaya çalıştıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 13. Yeni Duyduğunuz Bir Yorumcunun Farklı Eser Yorumlarını Da Dinler Misiniz? Sorusuna Yönelik Bulgular

Farklı yorumcuları dinlemek	f	%
Evet	16	80
Hayır	4	20
Toplam	20	100

Konservatuvar öğrencilerinin “Yeni duyduğunuz bir yorumcunun farklı eser yorumlarını da dinler misiniz?” sorusuna yönelik vermiş oldukları cevaplar tablo 13’te görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %80’i evet, %20’si ise hayır cevabını vermiştir. Öğrencilerin yeni bir yorumcu hakkında merak içinde olduklarını düşünmek mümkündür.

Tablo 14. Çaldığınız Bir Eserin Farklı Yorumlarını Dinler Misiniz? Sorusuna Yönelik Bulgular

Farklı yorumları dinlemek	f	%
Evet	17	85
Hayır	3	15
Toplam	20	100

Konservatuvar öğrencilerinin “Çaldığınız bir eserin farklı yorumlarını dinler misiniz?” sorusuna yönelik vermiş oldukları cevaplar tablo 14’te görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %85’i evet

cevabını verirken, %15'i ise hayır cevabını vermiştir. Şu durumda öğrencilerin çaldıkları/ çalıştıkları bir eserin farklı yorumlarını merak edip öğrenme çabası içinde olduklarını söylemek mümkündür.

Tablo 15. Dinlediğiniz Farklı Yorumlar Arasında Karşılaştırma Yapar Mısınız? Sorusuna Yönelik Bulgular

Karşılaştırma yapmak	f	%
Evet	17	85
Hayır	3	15
Toplam	20	100

Konservatuvar öğrencilerinin “Dinlediğiniz farklı yorumlar arasında karşılaştırma yapar mısınız?” sorusuna yönelik vermiş oldukları cevaplar tablo 15’te görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %85’i evet cevabını verirken, %15’i ise hayır cevabını vermiştir. Öğrencilerin dinledikleri müzikleri yorum açısından eleştirel yaklaştıklarını düşünmek mümkündür.

Tablo 16. Dinlediğiniz Eserin Biçim Unsurlarına Dikkat Eder, Tanımlamaya Çalışır Mısınız? Sorusuna Yönelik Bulgular

Biçim unsurlarını tanımaya çalışmak	f	%
Evet	17	85
Hayır	3	15
Toplam	20	100

Konservatuvar öğrencilerinin “Dinlediğiniz eserin biçim unsurlarına dikkat eder, tanımlamaya çalışır mısınız?” sorusuna yönelik vermiş oldukları cevaplar tablo 16’da görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %85’i evet cevabını verirken, %15’i ise hayır cevabını vermiştir.

Tablo 17. Dinlediğiniz Eserin Müzikal Unsurlarına (Tempo, Dinamikler, Tını) Dikkat Eder, Tanımlamaya Çalışır Mısınız? Sorusuna Yönelik Bulgular

Müzikal unsurlarını tanımaya çalışmak	f	%
Evet	20	100
Hayır	0	0
Toplam	20	100

Konservatuvar öğrencilerinin “Dinlediğiniz eserin müzikal unsurlarına dikkat eder, tanımlamaya çalışır mısınız?” sorusuna yönelik vermiş

oldukları cevaplar tablo 17’de görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin %100’lük bir oranla tamamının dinledikleri müziklerde, müzikal unsurları tanımaya çalışarak dinledikleri görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Elde edilen bulgular ışığında konservatuvar müzik ve sahne sanatları müzik bölümü öğrencilerinin en sevdiği müzik türünün Klasik Batı Müziği olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin kendi beğenilerinin dışında, hem eğitimini aldıkları müzik türü olması sebebiyle hem arkadaş çevresinin etkisiyle bu müzik türünü sevdiklerini söylemek yanlış olmayacaktır. Ulutürk’ün (2008), Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada öğrencilerin dinlemeyi en çok tercih ettikleri müziğin Klasik Batı müziği tespit edilmiştir. İki çalışma da bu yönüyle paralellik göstermektedir. Bununla beraber öğrencilerin en sevmedikleri müzik türünün Rap müzik olduğu ortaya çıkmıştır. Rap müziği takiben arabesk müzik gelmektedir. Öğrencilerin en beğenmedikleri müzik türü içinde Türk Müziğinin seçilmesi ve %15 oranı dikkat çekici bir noktadadır.

İki klasik müzikten Klasik Batı Müziği ve Klasik Türk Müziği iki farklı kültürün, coğrafyanın önemli birer değeridir ve birbirinden üstün veya değerli olduğunu düşünmek yanlış bir bakış açısının sonucudur. Her bir müzik türü kendi geçmişi, değerleri ve tarihi ile değerlendirilmelidir. O halde öğrencilerin Türk müziğini beğenmemelerindeki sebep daha farklıdır. Öğrencilerin Türk müziğini beğenmemelerindeki sebebin, bu müzik türünü Klasik Batı Müziği kabulleri ile değerlendirmeleri olabileceği söylenebilir. Buna ek olarak, öğrencilerin bu müzik türünü anlamlandıramadıkları sonucu da ortaya çıkabilir. Benzer sonuçlar Ulutürk’ün (2008), yapmış olduğu araştırma sonucunda da ortaya çıkmış ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türünün Klasik Batı Müziği olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ercan’ın (2014: 45) konservatuvarda lisans düzeyinde eğitim alan öğrenciler üzerinde yaptığı araştırmada, öğrencilerin dinlemeyi en çok tercih ettiği müziğin Klasik Batı Müziği olduğu ortaya çıkmıştır. Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin yaptıkları müziğe daha fazla ilgi gösterip sevdiklerini ve arkadaş çevresinin de bu duruma olumlu yönde etki ettiğini söylemek mümkündür.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

İkinci alt probleme ilişkin veriler ışığında, öğrencilerin müzik dinleme aracı olarak %40 ile Youtube'u ve ardından %35 ile Spotify platformlarını kullandıkları tespit edilmiştir. Günümüzde artık Mp3 çalar, CD veya son zamanlarda revaçta olmasına karşın plak kullanmadıklarını; bunun yerine bahsi geçen platformlara yöneldikleri görülmektedir. Tüm müziklere artık kolayca ulaşılabilen ve akıllı telefonlar yoluyla dinlenebilen bu platformların kolay ve daha işlevsel olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Sakar ve Maba (2015: 989) tarafından yapılan bir araştırmada, ortaokul öğrencilerinin müziği cep telefonu aracılığıyla dinledikleri sonucunu ortaya koymaktadır. Ücretli ve ücretsiz üyeliklerle, sınırsız müzik türüne, besteci ve yorumculara günün her dakikası ulaşım imkânı tanıyan uygulamalar, kablolu veya kablosuz kulaklıkların da gelişmesiyle artık müzik dinleme aracı olarak birçok insanın ilk tercihi olmaktadır.

Konservatuvar öğrencilerinin müzik dinlerken seçimlerini eser, yorumcu, besteci ve kayıt kalitesi önem sırasıyla tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre tercihler arasında büyük bir fark bulunmamasına rağmen, öğrencilerin müzik dinlerken eser odaklı yaklaşıtlarını söylemek, bu durumu da çalıştlıkları eseri desteklemek amacıyla açıklamak mümkündür.

“Müzik dinlemek için özel zaman ayırır mısınız?” sorusuna konservatuvar öğrencilerin vermiş oldukları cevaplarda, konservatuvar öğrencilerinin %75'inin müzik dinlemek için özel zaman ayırdıkları, %25'inin ise ayırmadıkları tespit edilmiştir. Genel olarak müzik dinlemek için zaman ayırdığı anlaşılan konservatuvar öğrencilerinin haftada kaç gün müzik dinledikleri sorulmuş ve alınan cevaplarda öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun her gün, oran olarak küçük bir grubun ise haftada 5-6 gün müzik dinledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre öğrencilerin müzik eğitimlerini müzik dinleme yoluyla destekledikleri görülmektedir.

Müzik dinleyen konservatuvar öğrencilerinin müzik dinlerken ne kadar zaman geçirdikleri sorulmuş ve öğrencilerin %40'ının günde 30-60 dk, %30'unun 60-120 dk ve %25'inin 120 dakikadan fazla müzik dinlediği görülmüştür. Konservatuvar öğrencilerinin müzik dinlemeden önce %65'inin ne dinleyeceğini planladığı, %35'inin planlamadığı görülmüştür. Bu sonuçlara göre öğrencilerin aktif dinleme için gerekli olan temel adımları attıklarını söyleyebiliriz. Tekeli (2013) ve Özdemir ve Can'ın (2019) benzer çalışmalarında öğrencilerin müzik dinlemeyi

doğru şekilde kullandıkları görülmektedir. Bu üç araştırmanın sonuçlarının paralellik gösterdiği görülmektedir.

“Yeni duyduğunuz bir bestecinin farklı eserlerini de dinler misiniz?” sorusuna cevap olarak, öğrencilerin %85’inin yeni duyduğu bir bestecinin farklı eserlerini de dinlediği, %15’inin dinlemedikleri sonucu görülmektedir. Öğrencilere yeni duyduğu bir yorumcunun farklı yorumlarını da dinleyip dinlemedikleri sorulmuş ve öğrencilerin %80’i dinlediklerini belirtmişlerdir. Bir başka soruda öğrencilere çaldıkları bir eserin farklı yorumlarını dinleyip dinlemedikleri sorulmuş ve %85’i evet cevabı vermiştir. Farklı yorumları dinlemek öğrencilerin tek bir yorumla sınırlı kalmamaları ve yorumcuların nasıl daha farklı yorumlayacakları yönünde fikir yürütebilmeleri bakımından önemlidir. Bir başka soruda farklı yorumlar arasında karşılaştırma yapıp yapmadıkları sorulmuş ve yine öğrencilerin %85’i evet cevabı vermiştir. Öğrencilere dinledikleri müziklerin biçim unsurlarına dikkat edip etmedikleri sorulmuş ve %85’i evet cevabı vermiştir. Son soruda ise dinledikleri müziklerin müzikal unsurlarına dikkat edip etmedikleri sorulmuş ve öğrencilerin tamamı (%100) evet cevabı vermişlerdir. Niteliğe yönelik sorulan sorular neticesinde elde edilen bulgulara göre öğrencilerin aktif müzik dinledikleri ve eleştirel bir bakış açısıyla müzik dinledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda, öğrencilerin beğenmedikleri müzik türlerinden olan Türk Müziğinin, yine öğrencilerin gelişimi ve daha zengin bir müzikal birikime ve zevke sahip olmaları bakımından dinlemeleri için desteklenmeleri önemlidir. Zira, Jordi Savall, Yahudi Menuhin, Roby Lakatos, Etinne Rolin gibi önemli Avrupalı müzisyenlerin Türk müziği ve Hint müziği gibi zengin ve farklı kültürlerin müziklerine ilgi gösterip yetkinleştikleri görülmektedir.

Müzik dinlemenin öğrencilerin akademik başarısı üzerine yapılan çalışmalar da bu araştırmanın sonuçlarını destekler nitelikte ve öğrencilerin gelişimi açısından önemlidir. Özdemir ve Coşkuner (2018: 57) yaptıkları çalışma ile müzik dinlemenin ilköğretim öğrencilerinin akademik başarılarına etki ettiği sonucunu göstermektedir.

Bu sonuçlar doğrultusunda, öğrencilerin müziği nasıl, ne zaman ve ne sürelerde dinleyebilecekleri yönünde uygulama yapılması ve yönlendirilmeleri başarıları için destekleyici olabilir. Ayrıca, öğrencilerin eğitimcilerle ve arkadaşlarıyla müzikler üzerine tartışabilecekleri, fikirlerini paylaşabilecekleri ve güncel yorumlar üzerine konuşacakları ders benzeri etkinliklerin planlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Behne, K., E. (1997). *Musicpreferenzen und Musicgeschmack, Musickpsychologie. Ein Handbuch.* Hamburg: Rawohlts Taschenbuch verlag.
- Ercan, H. (2014). *Klasik Batı Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuarı Müzik Lisans Öğrencilerinin Müzikal Beğenileri ve Müzik Dinleme Alışkanlıkları.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü: Bolu
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Nobel yayıncılık
- Lavignac, A. (1939). *Müzik Terbiyesi. (Çeviren, Denker. A.)* İstanbul: Kanaat Kitabevi.
- Özdemir, C., Ş. ve Can, A. (2019). Müzik Dinleme, Dinleme Türleri ve Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin Müzik Dinleme Yaklaşımları. *İlköğretim Online* 18 (1). 367-388.
- Özdemir, E. ve Coşkun, S. (2018). Müzik Dinleme Etkinliklerinin İlköğretim Öğrencilerinin Akademik Başarısına Etkisi. *İlköğretim Online* 17 (1). s.57-69
- Sakar, M., H. ve Maba, A. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Müziksel Tercihleri ve Dinleme Pratikleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.* 8 (36). 980-996
- Tekeli, B. (2013). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Görüşlerine Göre Müzik Dinleme ve Kültürü Dersine Yönelik Öğretim Programı Taslak Önerisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi: Ankara
- Ulutürk, N. (2008). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Bolu